

dakapo

Personaltidning för
AB Bahco Ventilation
Ansvarig utgivare
Eskil Sjödin
Nr 1 Mars 1974

Energijakten – hittills 17% i besparing.

Resultatet av våra gemensamma ansträngningar för att spara olja och el har blivit synnerligen positivt. Ambitionen i sparkommitten och hos sparkontaktmän har varit hög. Likaså har realiserbara energibesparande förslag till idétävlingen inkommit.

De centrala åtgärderna har inneburit en sänkning av elförbrukningen med 14% och idétävlingens åtgärdade förslag 3%. Av de centrala åtgärderna har exempelvis belysningseffektens reducering inneburit 8% i besparing. De energikrävande maskinerna och ventilationen har bättre programstyrt och bidragit med 9%.

Totalt har vi nått vår målsättning, 15% och lite till, men detta betyder inte att vi skall börja slösa med elenergin igen. Vi skall fortsätta att spara, och kläcka idéer till idétävlingen.

Dakapo ställde några kompletterande frågor till sparkommitten.

● **Vad innebär besparingen i pengar?**

Besparingen har gått mycket bra. Vi har sparat cirka 17% på vår förutvarande förbrukning. Det betyder 190.000 kWh. vid Enaverken och 24.000 kWh. vid Hamnverken. I pengar ger det 12.840 kr.

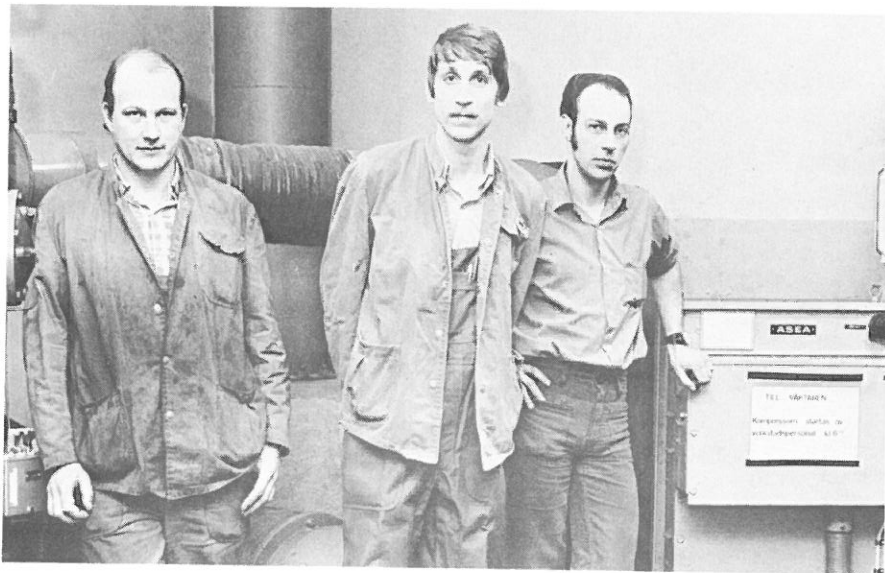
Dessutom har en neddragning i ventilationen sänkt våra oljekostnader med cirka 1.200 kr. Alltså omkring 14.000 kr för januari månad, och det är ju inte illa.

● **Drar ett lysrör mera ström när det tänds än en vanlig lampa?**

Ja, något mer i tändström men det är försumbart. Det finns ingen anledning att inte släcka lyset när Du lämnar rummet även för kortare tid.

● **Hur länge skall besparingskampanjen pågå?**

Den skall ej avbrytas ännu. Den tillfälliga lagen om ransonering gäller till den 2.11.1974. Elransoneringsnämnden har ännu ej lämnat besked om när restriktionerna upphör.

Ett mycket bra förslag har inlämnats av Bo Sedvall, Yngve Andersson och Ronnie Wallebring. De är reparatörer vid Hamnver-

ken och de har inkommit med förslag på hur man kan reducera driftstiden för D-verkstadens kompressorer.

● **Finns det någon anledning att öka belysningen när kampanjen är slut?**

Ja, på vissa ställen. Vi har trots allt slösat och skall i fortsättningen vara betydligt sparsammare än normalt.

trots att vi har övergått till fjärrvärme vid Enaverken. Kan vi hålla den besparingsnivå vi nu uppnått skulle vi emellertid kunna reducera detta belopp med ungefär 100.000 kronor.

● **Har det framkommit några klagomål?**

Nej, alla har varit mycket förstående och positivt inställda.

Som bekant har priset på energi gått upp kraftigt på sistone och för 1974 har vi därför budgeterat 500.000 kronor mer i energikostnader

Besparingskommitten. Från vänster Ove Eriksson, Henry Proos, Gunnar Winkvist Lars-Erik Thor och Henry Dahlgren.

Sten Ericson

Vår företagsläkare Sten Ericson fick den här frågan "Är svagt ljus farligt för ögonen?" och hans svar blev:

Svaret är nej. Däremot kan för "svagt ljus" ge upphov till vissa besvär såsom huvudvärk, trötthet etc. i samband med arbete. Några bestående men kan dock knappast uppkomma. Med stigande ålder fordrar vi mer ljus i arbetet samtidigt som vi i de flesta fall behöver hjälp av glasögon för vår översynthet d v s vårt öga "blir för kort" för ljusstrålarna, som skall falla på näthinna. Denna tilltagande oförmåga hos våra ögon är oftare än svagt ljus orsaken till trötthet, huvudvärk o likn. I många fall kan det vara av värde att göra mätningar av "ljuset på arbetsplatsen" för att få en tillfredsställande arbets-

miljö. Arbetets art spelar här en stor roll. Sålunda kan ett arbete, som ritning, ritsning eller pyssel med små detaljer fordra högre ljusstyrka än i arbeten med stora saker. För att bedöma behovet av ljus på en arbetsplats måste vi alltså ta hänsyn till ett flertal faktorer såsom

1. Arbetets art
2. Personens individuella synförmåga
3. Personens ålder

Alla dessa bedömningar kan företagshälsovården stå till tjänst med om problem skulle uppstå. Inom en given ram av tilldelad energi, som nu, är det möjligt att vidta selektiva åtgärder, så vitt jag kan bedöma, för att upprätthålla en god arbetsmiljö vad beträffar ljuset.

Organisationsändring på produktionsavdelningen.

Vid årsskiftet genomfördes en omfattande förändring av produktionsavdelningens organisation. En av orsakerna till förändringen är den snabba expansionen, som gjort att vi växt ur förutvarande organisationsform. På den senaste 10-årsperioden har produktionsvolymen fördubblats för A- och B-verkstäderna.

Produktionsavdelningens organisation framgår på sidan 5. Den största förändringen är att den produktions-tekniska avdelningen delats upp och fördelats på de direkta avdelningarna, som i fortsättningen fungerar i produktområden (PO).

Produktområden PO

Produktionsavdelningen är uppdelad i sex PO-enheter, nämligen: Långserieprodukter, klimataggregat, fläktar och oljeprodukter, batterier, industrianläggningar och pressarverkstad. Till långserieprodukter räknas bilvärmare, spisfläkt, bastu, allfläkt samt ventiler.

De olika avsnittens storlek skiljer sig något, men medelstorleken är 80 medarbetare från verkstadssidan och 9 från kontorssidan.

PO-grupperna innehåller förutom ansvarig chef, även arbetsledare, kalkylator, metod- och beredningsmän.

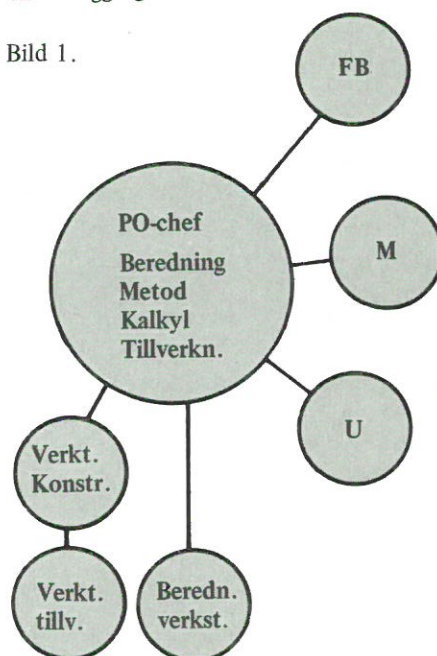
Den nya organisationen ger följande fördelar:

- **Entydigt resultatansvar**
Möjligheter till teknisk och ekonomisk uppföljning samt styrning av verksamheten inom varje PO har skapats.
- **Entydiga kontakter utåt**
Kontakten med företagets övriga avdelningar sker alltid med någon i PO-gruppen. (Se bild 1).
- **Specialister**
PO-grupperna blir specialister inom sitt område och ansvarar för utveckling av dess produktionsteknik.
- **Geografisk närhet**
I och med att kontoren placeras i anslutning till resp. produktionsavsnitt, skapas närkontakt mellan produktionstekniker och den direkt tillverkande personalen.
- **Trivsel och gemenskap.**
Inom PO-enheterna skapas den sammanhållning och den motivation som är så viktig för att vi ska uppnå goda arbetsresultat och trivas med vårt arbete

Presentation

På sidan 5 kan vi beskåda de nya PO-cheferna. I kommande nummer av Dacapo är det meningen att varje PO-grupp skall presenteras mera ingående. Redan i nr 2 kommer således ett reportage från verksamheten inom avdelning TAK, som sysslar med klimataggregat.

Bild 1.

Kontakten med företagets övriga avdelningar sker alltid med någon i PO-gruppen.

Gunnar Winkvist
Produktionschef

TP

Lars-Erik Thor
Tekniska projekt

TO

Henry Dahlgren
Administrativa projekt

TS Sekretariat

Kerstin Hall

Ann-Marie Lindback

Yvonne Johansson

TM

Ove Eriksson
Maskinanskaffning
Verktygskonstruktion
Verktygstillverkning
Prototypstillverkning

TU

Henry Proos
Fastighetsunderhåll
Reparationer

TF

Åke Nilsson
Skyddsingenjör

TE

Eber Westerberg
Ekonomi

TL

Harry Bertilsson
Löner
Tidskrivningscentral

TK

Stig Olovsson
Produktionskontroll
Mottagningskontroll
Reklamationer

TG

Åke Carlsson
Lager
Förråd
Utrustningsverkstad

TV

Folke Nilsson
Industrianläggningar
och pressning
Två PO-enheter

TA

Bo Nord
Apparattillverkning
för komfort
Fyra PO-enheter

PO-chefer

TAC

Roland Stenholm
Långserie-
produkter

TAK

Bengt Edwardsson
Klimataggregat

TAF

Roland Axelsson
Fläktar o
oljeprodukter

TAB

Henry Johansson
Batterier

TVB

Björn Juhlin
Industri-
anläggningar

TVP

Pekka Andersson
Pressning

Arbeterskyddslagen under omarbetning.

De allra flesta känner vid det här laget till att arbetskyddslagen är under omarbetning. Vid årsskiftet 1973/1974 trädde en del nya bestämmelser i kraft, men det är dock fortfarande 1949 års lag som gäller.

Ännu torde det dröja minst 2-3 år innan vi får en helt ny arbetskyddslag.

De ändringar som riksdagen godkände i november 1973 innefattar och ändringar i arbetskyddskungörelsen och ev följändringar i andra lagar, kungörelser och stadgar som direkt påverkas av arbetskyddslagens.

De viktigaste förändringarna är:

1. Gemensamma arbetsställen

När två eller flera arbetsgivare samtidigt bedriver arbete på samma arbetsställe, skall de samråda och gemensamt verka för att åstadkomma sunda och säkra arbetsförhållanden på arbetsstället.

På byggsplats är det enligt lagen byggherren som är ansvarig för denna samordning, men han kan överlåta ansvaret till arbetsgivare på arbetsstället.

Det finns skäl att anta, att det i allmänhet blir huvudentreprenören som får axla ansvaret, och övriga entreprenörer är skyldiga att medverka. På motsvarande sätt torde de anställda hos olika entreprenörer få samråda då det gäller att utse skyddsombud.

Den samordningsansvarige är också skyldig att sätta upp anslag om vem som har ansvaret.

2. Arbetslokaler

Då en arbetsgivare skall ta i bruk en arbetslokal där byggnadslov eller anmälan enligt byggnadsstadgan inte behövs, skall ändå anmälan ske till yrkesinspektionen (YI), om lokalens användning beräknas bli av stadigvarande art. Detta skall ske senast 3 veckor innan iakttagandet inträffar.

Samma sak gäller också om lokalen ifråga skall användas till annan verksamhet än tidigare. Kungl. Arbetarskyddsstyrelsen (KAS) kan ge YI i uppdrag att besiktiga lokalen innan den tas i bruk.

Före byggnation som avser arbetslokal eller personalrum och kräver byggnadslov gäller att skyddskommitten (SK) och skyddsombud (SO) skall granska handlingarna. Detta bör av praktiska skäl ske innan byggnadslovshandlingarna överlämnas till byggnadsnämnden, som är skyldig att tillse att de nämnda har haft möjlighet till yttrande.

3. Samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare

Före årsskiftet stadgade lagen att "arbetsgivare och hos honom sysselsätta arbetstagare skola, för att åstadkomma sunda och säkra arbetsförhållanden på arbetsstället, under arbetsgivarens ledning i samverkan bedriva ett på lämpligt sätt organiserat skyddsarbete".

Denna skrivning har ändrats till "arbetsgivare och arbetstagare skola samverka för att åstadkomma sunda och säkra arbetsförhållanden".

Lagen talar alltså inte längre om att samverkan skall ske under arbetsgivarens ledning.

4. Skyddsombud (SO)

SO skall utses så snart antalet regelbundet sysselsatta på arbetsstället uppgår till minst fem. Det är arbets-

tagarna på arbetsstället eller den organisation som företräder dem, som utser SO.

Om skyddskommitté saknas kan YI medge att s k regionalt SO utses. Sådant SO är ej anställd på arbetsstället.

Tidigare fanns begreppet "huvudskyddsombud" (HSO) inte infört i lagen. Nu gäller att så snart mer än ett SO finns skall ett av dessa utses till HSO, och uppgiften är att samordna SO:s verksamhet.

SO är arbetstagarnas företrädare i skyddsfrågor och skall vaka över sundhet och säkerhet inom sitt område. SO skall också delta vid planering av nya eller ändrade lokaler, anordningar och arbetsmetoder.

För erforderlig utbildning av SO ansvarar arbetsgivare och arbetstagare gemensamt.

SO skall beredas erforderlig tid för att kunna fullgöra sina uppgifter, och har också rätt att ta del av handlingar, samt få övriga upplysningar som är av betydelse för hans verksamhet. SO får icke hindras att fullgöra sina uppgifter. Hans arbetsförhållanden får inte heller försämrats därför att han är SO.

5. Rätt för SO att avbryta s k farligt arbete

Om visst arbete medför omedelbar och allvarlig fara för arbetstagares liv eller hälsa, kan SO bestämma att arbetet skall avbrytas till dess YI har tagit ställning.

Först måste dock ett villkor uppfyllas, nämligen att arbetsgivaren efter framställning underlåtit att vidta erforderlig åtgärd.

Med "allvarlig fara" avses kroppsskada, som dock inte behöver vara svår.

6. Skyddskommitté (SK)

SK skall finnas på varje arbetsställe där minst 50 arbetstagare regelbundet sysselsätts, SK skall vara sammansatt av företrädare för arbetsgivaren och arbetstagarna. De senare utses på samma sätt som SO.

I förarbetena till lagen sägs att arbetsgivarens representant bör ha sådana befogenheter att SK:s beslutsmässighet i framförallt ekonomiska frågor underlättas. Arbetstagarnas representanter bör ha motsvarande ställning. Detta har tolkats så att de bör vara styrelseledamöter i resp. lokala arbetslagareorganisation.

I SK skall dessutom ingå minst ett

SO. Vid SK:s sammanträden bör företrädare för företagshälsovården närvara.

Arbetsgivaren tillsätter ordförande och sekreterare i SK om ej annat överenskommes.

SK sammanträder minst en gång var tredje månad.

Om SK inte kan bli enigt i visst beslut, skall frågan hänskjutas till YI om någon ledamot så begär. YI har att pröva frågan om den faller inom dess kompetensområde. SK skall planera och övervaka skyddsarbetet inom arbetsstället och noga följa utvecklingen i frågor som rör skyddet mot ohälsa och olycksfall. SK skall också behandla frågor om företagshälsovård, samt frågor om planering av nya eller ändrade lokaler, anordningar och arbetsmetoder.

7. Övrigt

Ytterligare en del ändringar har gjorts, men de är mera av karaktären språkliga ändringar, eller följdändringar.

Det skulle dra iväg alltför långt att i detta sammanhang redogöra för alla detaljer. Det ovan redovisade är de mest väsentliga justeringarna.

Arbetarskyddsnämnden har aviserat att man under januari månad kommer att tillhandahålla arbetarskyddslagen i pocketformat och dessutom en serie overheadbilder och tillhörande kommentarer.

Skyddskommittens arbetsutskott har för avsikt att anskaffa underlaget och, om det visar sig lämpligt, föreslå SK att SO, arbetsledare och övriga berörda drages samman till informationsträffar rörande lagändringarna.

Åke Nilsson

Utvecklingsarbete på installationsavdelningen belönat.

För en tid sedan belönades två av Bahcos medarbetare, Thor Bergström och Arne Eriksson för sina många uppfinningar. De fick vardera motta 10.000 kr från STU (Styrelsen för Teknisk Utveckling). Båda arbetar på Installationsavdelningen och Thor Bergström har sedan 1961 fått 21 patent godkända. Dessutom har han 4 som ännu inte är avgjorda. Arne Erikssons patent kom omkring 1967 och sedan dess har han fått 18 patentansökningar beviljade. En del av de patent som dessa båda herrar fått har de gemensamt arbetat fram medan en del är helt egna produkter. Eftersom de båda arbetar på Installationsavdelningen har deras uppfinningar främst rört sig om förbättringar inom detta område. Uppfinningarna rör sig för det mesta om olika metoder för upphängning av kanaler och för skarvning av kanaler. Beträffande Thor Bergströms uppfinningar är Bahcoskarven för rektangulära kanaler den som används mest. Därefter kommer fästorgan till ankarskena för infästning i tak.

Thor Bergström

Arne Eriksson

Den uppfinningen var förresten båda herrarna med om att gemensamt arbeta fram.

Bland Arnes uppfinningar är det expanderande skarvstället för runda kanaler det mest använda. Det är en grej man sätter innuti kanalerna där de skall skarvas och sedan expanderar man detta skarvställe genom att dra på en skruv.

Pengarna som de båda herrarna får kommer det tydligen inte att bli något problem att göra av med. Arne är radioamatör och han kommer att köpa en del instrument (har förresten köpt en byggsats redan till en frekvensräknare) för att bygga på sin radiostation och Thor han kommer att lägga en del av pengarna på huset eftersom det är några år nu och behöver en liten upprustning.

Beträffande belöningar från företagets sida gäller från och med 1970.04.01 att man får 400 kr (600 kr för gemensamt förslag) av företaget för varje patentansökan som lämnas in till patentverket. Skulle patentet sedan bli godkänt får man ytterligare 1600 kr (resp. 2400 kr).

Förslagsverksamhetsbelöningar.

Strax före jul utdelades belöningar för de senaste månadernas förslagsverksamhet och därmed hade under hösten totalt 5.970 kronor utdelats för 17 st mer eller mindre kluriga förslag.

Att ett förslag inte behöver ha formen av en revolutionerande och komplicerad teknisk konstruktion kunde Arne Fors på snickeriavdelningen erfar. Han fick nämligen den högsta belöningen hittills, 2.100 kronor för sitt förslag att ändra materialdimension vid isolering av ramdelar till fläktrumsvägg. Hans förslag innebar helt enkelt att minska ett mått på de isoleringstavar som ska fylla ramrören. Därigenom kunde ett lämpligare utgångsmaterial användas vid tillsågningen. Förslaget skulle omgående och utan kostnad kunna genomföras om

Arne Fors

nu bara Statens Planverk hade samtyckt. Det föreslagna utförandet innebär nämligen en avvikelse från typgodkänt utförande. Nå, ett godkännande ordnades och därmed kan i fortsättningen tack vare Arnes initiativ mycket isoleringsspill – och arbete sparas.

Ett annat förslag i den enkla men effektiva stilen utgör Uno Lundevalls sätt att komplettera lastpallar vid transport och förrådshållning av ramdelar till AEA-aggregat. Med hjälp av två typer mycket enkelt tillverkade materialhållare av plåt kan lastpallarna lätt anpassas för att hårbärga varierande typer och kvantiteter av ramprofiler. Detta innebär säkrare transporter och bättre ordnad förrådshållning vilket inte minst Uno själv har

glädje av. Belöning 300 kronor.

För ett förslag av mera teknisk natur kunde Aimo Laurila vid Hamnverken utöka sin kassa med 500 kronor. Han hade studerat klippsträckan där plåt till fläktrumsväggar profileras och skärs till och funnit att klippsträckan skulle kunna kompletteras

med ett par sicktrissor. Därigenom erhålls automatiskt den nedknäckning av plåtens kant som annars måste utföras som en separat efterföljande operation. Förutom direkt inbesparat pressningsarbete medför förslaget minskat behov av transport och utrymme.

Här skulle kunna radas upp många ytterligare namn ur de belönades skara, men ovanstående tre typexempel är goda representanter för alla de förslagsställare som nu fick en extra välförtjänt julklapp.

aktualiteter

VD-konferens.

Under mottot "Ideer för 70-talet" samlade VD 50-60 man från alla avdelningar inom företaget till en tvådagars konferens i början av januari. På programmet stod bla information om resultatet 1973 och budget 1974, men den största delen av tiden ägnades åt arbete med fyra praktikfall, där de olika grupperna behandlade sådana ämnen

som vår framtida försäljningsinriktning, personalplanering och långsiktigsplanarbetet. Energikrisen intog naturligtvis en central plats i diskussionerna. Ända fram till midnatt den första konferensdagen kunde man se flitens ljus lysa i kontorsbyggnaden.

Den andra dagen fick konferensdeltagarna tillfälle att ställa företagsledning-

en, i form av tre paneler, mot väggen. Frågorna kom helt naturligt att koncentreras till hur vi skall anpassa oss till den nya energisituationen.

VD gav i sitt slutord uttryck för sin belåtenhet med konferensen och ansåg att den varit mycket inspirerande och givande inför framtiden.

Glada bastubadare från Norge!

Under hösten arrangerade vårt norska samarbetsbolag, Alfsen & Gunderson A/S, en säljtävling för bastu, som blev mycket framgångsrik. Den bästa återförsäljaren och dennes grossistkontakt skulle få en resa till Enköping med ett besök på Bahcos anläggningar.

Naturligtvis ingick bastubad i programmet. På den här otvungna bastubilden ses f v Ragnar Tollefsen, Gunnar Olsson, Kjell Böe, Kjell Langerud och Anders Rongelid. Bilden togs av redaktör Truls Hauger.

Bahco-reklam i svensk TV!

Lördagen den 17 oktober visades den engelska ligamatchen Leicester - Burnley i TV:s Tipsextra. Bahco Ventilation hade till denna match köpt

reklamplats på Leicesters hemmaarena och vår skylt med texten "clean air - a human right Bahco Ventilation" sattes upp vid ena hörnflaggan. Med

den lyckade placeringen kom vårt namn att synas åtskilliga gånger i rutan och vid flera tillfällen i närbild.

Bensinrabatter på BP.

För alla anställda vid både Bahco Ventilation och Bahco Verktyg gäller fr.o.m den 1 januari i år att man har följande rabatter på BP vid köp av bensin m.m.:

Bensin 5 öre/lit.

Diesel 4 öre/lit.

Smörjolja 10%

Service och biltillbehör (utom däck och batterier) ger också 10% som dras av direkt vid köpet.

De här batterierna gäller vid BP:s bensinstationer vid Bahco Ventilation och Fjärdhundragatan 58 i Enköping och tankar man själv får man alltså

ett pris som ligger totalt 10 öre lägre per liter än det pris som gäller vid betjäning (5 öre för självtank + 5 öre i rabatt).

Om prisskillnaden mellan betjäning och självbetjäning under året blir större än 5 öre/lit. kommer rabatten vid självbetjäning att sänkas i motsvarande utsträckning men inte med mer än högst 2 öre/lit.

På båda bensinstationerna inrymmer även en "Närbutik" med diverse livsmedel, tidningar, tobak, kioskvaror, kem.tekn. artiklar, leksaker, sport o fritid m.m. Har Du BP:s kre-

ditkort gäller kortet för allt Du köper i BP-butiken. Som Bahco-anställd får Du på lördagar dessutom hyra smörgropan på Bahco-stationen för endast 5:- per tim. under den tid stationen är öppen.

Har Du BP:s kreditkort får Du rabatten avdragen direkt på fakturan. Du som betalar kontant skickar in Dina kvitton årsvis, senast den 31 januari till Enköpings Oljeaktiebolag, Ågatan 35, 199 00 Enköping, som skickar Dig rabatten per post.

Nytt i Expo.

Expon har på sistone varit föremål för en del förändringar och kompletteringar.

Det mest iögonfallande I-tillskottet är det 3 m höga kompaktfiltret som närmast kommer från en utställning i Düsseldorf.

På S-sidan har man satt in tre bild-

Det nya spärrfiltret på väg in i expon.

skärmar som ett komplement till sina produkter. På dessa visas bilder med anknytning till arbetsmiljö, luftbehandlingssystem i allmänhet och energisnåla luftbehandlingssystem.

Jugoslaviskt besök.

Vår agent i Jugoslavien, Firma Tehno-Union hade i januari två dipl.-ingenjörer på utbildning i Sverige. Under verkstadsbesöket studerades bl.a. KSK-linan. På bilden ses fr.v. herrar

A Babic, Ljubljana och B Mihajlovic, Beograd samt N Bergentz avd. K, ansvarig för Bahco Ventilations kontakter i Östeuropa.

Ny medarbetare i VD-staben.

Till den nyinrättade befattningen i VD-staben vid Bahco Ventilation i Enköping för samordning av kontakterna mellan moderbolaget och utlandsbolagen har från den 1 mars 1974 anställts Direktör Lars Losman, innan dess verksam hos AB Stridsberg & Björck som försäljningschef.

Ny chef vid Örebrokontoret.

Sedan den 1 februari 1974 är Daniel Wiklund ny chef för Örebrodistriktet. Daniel Wiklund kommer närmast från Hiab-Foco Svenska försäljnings AB i Örebro där han innehaft befattningen som försäljningschef.

Vinnare i jultävlingarna

Årets små tävlingar hade lockat ett ovanligt stort antal att skicka in sina lösningar.

Bildgåtan

De rätta lösningarna var:

1. Läskedryckskapsyl
2. Ljusveke
3. Kaffepannspip
4. Telefontrissa
5. Stickkontakt
6. Kronan (uppdagningsknapp) på ett fickur

Vinnare blev:

Yvonne Leijthoff
Niels B. Sörensen
Ingrid Hybinette

Vinnarna får var sin duk genom Dakapos försorg.

Rebusen

Här var den rätta lösningen:

"Vi får en ovanligt lång julledighet i år" och det hade bl.a. dessa lyckats lista ut:

Rolf Sjögren
Lennart Runnebring
Bruno Johansson

Även dessa vinnare får var sin duk.

Pratbubblan

Även här hade många förslag inkommit. Vinnare här blev Niels B Sörensen vid vårt danska företag. Han får en badkilt som belöning

Min första Amerikaresa

* En uppsats av reseledaren *

Fakta om USA-resan 1974

Arrangör: CCI och Technik Handwerk Reisedienst GmbH i Bonn

Avresa: 30 januari 1974

Återkomst: 7 februari 1974

Totalt antal deltagare: 79 st

Bahco-deltagare:

Gunnar Bjarnhagen, S-NR
Lars Lindström, S-FH
Björn Möller, K
Björn Skoghammar, S-DN
Gunnar Tengdahl, VDT

Besöksprogram:

1. International Air-Conditioning-Heating-Refrigerating Exposition, Convention Center, Los Angeles, Calif.
2. Frigid Coil, South El Monte, L.A.
3. Day & Night och Payne Air Company, La Puente, L.A.
4. Security Pacific National Bank, L.A.
5. Broadway Plaza, L.A.
6. Transamerica Building, San Francisco
7. Bank of America, S.F.

Varför är det alltid så kul att resa i grupp med samma gamla Bahco-kompisar som man ändå träffar eller talar så ofta med? Jag har en del erfarenheter från sådana resor som gör att jag generellt vill säga att det är kul på sådana utflykter.

Detta "kåseri" om den nyligen genomförda USA-resan, som utgjorde uppmuntran för särskilt god säljinsats under hösten 1973, kommer därför att handla om några intryck och episoder, som inte direkt har samband med resans huvudsyfte utan mer belyser det nöjsamma.

Vid avresan från Kastrup hade vi kämpat oss till de bästa platserna längst bak i DC-8:an. Vi vägde tillsammans 397 kg, vilket var lagom som balansvikt i det halvtankade planet! Halvtankat — ja, på Kastrup fanns det inte bensin så det räckte utan vi fick gå ned på Grönland och tanka på en amerikansk flygbas. Tjejer och grabbar — hur många har varit på Grönland?

Här fanns det gott om snö.

Efter 20 timmars flygning med mellanlandning också i Seattle och Los Angeles anlände vi till ett Holiday Inn-hotell

i San Francisco kl. 22.00. Trots att vi startade samma dag från Arlanda kl. 10.00. Tidsvinst 8 timmar.

Ett dygns vistelse i San Francisco ägnades åt tidsanpassning, acklimatisering, sightseeing, shopping. Vi åt naturligtvis på en liten restaurang vid Fishermans Wharf, vi åkte med den berömda kabelspårvagnen, vi åkte över

Golden Gate-bron (200 årsanställda svarar enbart för underhållet), vi åkte genom Sausalito, en hel stadsdel för hippies och vi shoppade i ett stort varuhus, som hade rea. Bäst handlade Möller som bestämt sig för att köpa handdukar. Han köpte så många att han fick en ansenlig jultomtesäck att bära dem i. Inte fanns det plats i hans resväska för så mycket extra packning, så den säcken bar Möller ständigt i åtta dagar!

Och Skoghammar började den åtta dagar långa jakten på en bestämd sorts parfym. Han garderade sig dock genom att köpa en flaska av fel sort.

Andra dagen placerades gruppen (som totalt var 80 personer, tyskar,

schweizare, österrikare, holländare, italienare) i två GreyHoundbussar för en tvådagarstransport till Los Angeles.

En fantastisk resa på väg 101 som gick mycket nära kusten.

Straxt utanför San Francisco passerade vi Palo Alto, känt för att en oss närstående ledare för en av Upplands största industrier bodde där under sina studier vid Stanford University.

Vid Salinas gjorde vi en avstickare till Monterey och besökte Del Monte Park. Detta är en park som allmänheten mot inträde har tillträde till. Dimensionen på parken var typisk amerikansk och beskrivs bäst om jag säger att det fanns minst 20 golfbanor i parken. Och vilka bungalows, vilka utsikter! Vi blötte oss också i Stilla Havets 15-gradiga vatten. Någon av tyskarna skulle fullt påklädd ut på en sten och ta ett extra snyggt fotografi. Den våg som rullade in just då han kommit i läge, blötte ner honom ända upp till – ja, till dit.

Fortsatt färd genom Soleda, King City, Paso Robles, Atascadero, hela tiden med den imponerande bergskedjan Sierra Nevada på vänster hand, fram till San Luis Obispo, där vi övernattade på Howard Jonssons Motor Lodge.

De flesta var ju ganska trötta och gick till sängs men eftersom det var dans m.m. på kvällen i en utomordentligt trevlig och avspänd atmosfär, så kom några av "ungdomarna" sent i säng.

Dagen därpå fortsatte vi till Santa Barbara där vi intog lunch. På värds- huset Lobster House beställdes en hel grillad hummer per man, utom för dem som bantade – dom åt omelette. Hur kan man sitta och äta omelette – i Californien – och med en vidunderlig utsikt över Stilla Havet?

Fortsättning över Ventura, Oxnaro och Santa Monica till Los Angeles. Under den resan såg vi ett otal av dessa pumpaggregat som pumpar olja ur jorden. De ser ut som enorma förvuxna gräshoppor som nickar med huvudet.

I L.A. tog vi in på ett nytt Holiday Inn vid Hollywood Boulevard.

Uppmaningen på hotellrummet att inte under några förhållanden glömma att lägga på säkerhetskedjan innan man lägger sig var ju förbryllande, men ett studium av morgontidningarna gav förklaringen. Första natten vi var där skadesköts två poliser på Hollywood Blvd. Angriparen "dödades naturligtvis". Natten efter skadesköts en läkare på Sunset Blvd – en parallellgata till Hollywood Blvd – som i sin tur "lyckades döda" bägge angriparnas med sin pistol. Inom parentes kan nämnas att natten innan vi anlände till San Francisco sköts fyra personer till döds och en skadades vid ett "anfall" mot trottoarerna i Financial District där vi bodde.

Hamburgare och Coke är inte så dumt heller. Fr.v Gunnar B., Lars L., Björn M. och Gunnar T.

Nåja, eftersom det var första kvällen och lördag i 3-miljonstaden L.A. skulle vi ju "göra stan". Vi klädde upp oss alla fem i bästa söndagskostymen (mörk). Sällan har väl ett så städat gäng blivit så uttittat på gatorna som vi. Vi var helt enkelt utklädda. Ingen amerikan låste in sin kropp i sådana förskräckliga kläder som vi hade gjort – och vi gjorde inte det någon mer gång heller.

Vi besökte en mexikansk restaurang och tyvärr kan det samtal inte beskrivas som utspann sig mellan svenske Bjarnhagen och mexikanske Pedro om hur tillagningen av Bjarnhagens köttbit skulle ske, men det hela avslutades med att Bjarnhagen med största tvivel i rösten sa: "Jo kän do it, va?"

Forts. sid. 16

Dakapo gratulerar

85 år

Aksel Karlsson 26.3

80 år

Arvid Andersson 7.4

Pension

Bengt Karlsson 21.3

Helmer Salander 26.3

Harry Andersson 28.3

50 år

Ernst Andersson 2.3

Gunnar Fernström 13.3

Lennart Eklund 27.3

Anders Bäckström 19.4

Visste ni att...

Bahco-France levererat år 72–73 365 kompletta klimataggregat typ KSK och KSR till 8 stycken köpcenter i Parisområdet med en sammanlagd luftbehandlad yta av nära 500.000 m².

Bahco-France varje år utrustar ett stort antal lägenheter med frånluft och villor med värme och ventilation.

Bahco-France levererar ca 40 km runda kanaler till Europas i särklass största affärscentrum under uppförande i Lyon med en blivande försäljningsyta av 182.000 m² i tre plan.

Bahcokamraterna

Vid Bahcokamraternas årsmöte omvaldes styrelsen i sin helhet och den har alltså den här sammansättningen:

ordf: Michael Treschow

sekr: Gunnar Mångsbro

kassör: Lennart Runnebring

övriga ordinarie ledamöter:

Björn Willumsen

Lars-Olov Söderman

suppleanter: Claes Hammar

Kurt Mangborg

Hans Bystedt

Jan Walli

99,75% svarade på personalenkäten!

Sammanställningen av den enkät som alla kontorsanställda fick vara med om att fylla i under hösten är nu färdig.

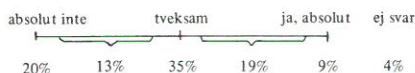
Avsikten med denna enkät är att den ska utgöra ett kompliment för kommande personaladministrativa åtgärder som t ex utbildnings-, ersättnings- och befördringsplanering och det har redan visat sig i en del fall att den varit till nytta vid omplaceringar och besättning av nya platser.

De flesta av de uppgifter som man på detta sätt fick in om våra anställda finns tidigare samlade på personalkontoret, men genom denna enkät har man uppnått målet att samla uppgifterna på ett lätt-tillgängligt sätt. Dessutom har var och en fått möjlighet att föra fram sina åsikter om sådant som de funnit angeläget att föra till torgs.

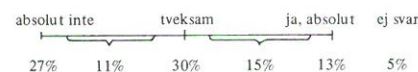
Det som de flesta tagit upp under punkten "Övrigt" har berört utbildningen på något sätt och där man främst uttryckt önskemål om att få delta i de språkkurser som pågår, men även olika förslag om kurser i säljutbildning har framkommit.

Beträffande benägenheten att flytta har den markering man angivit ofta förbundits med vissa krav. Detta ska man ha klart för sig när man tittar på siffrorna.

Den procentuella fördelningen över ståndpunktstaganden till den första frågeställningen "jag är beredd att flytta inom landet om jag av företaget skulle bli erbjuden arbete på annan ort" blev:

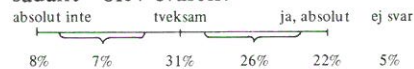

På frågeställningen "jag är beredd att arbeta utomlands om jag av företaget skulle bli erbjuden plats där" blev resultatet:

och på den sista frågeställningen "jag skulle gärna ta ett annat arbete inom

företaget om jag blev erbjuden ett sådant" blev svaren:

Enkäten omfattade alla anställda vid företaget i Sverige och det var mycket glädjande att samtliga (så när som på två) lämnade in den.

Det skall framhållas här att de uppgifter som lämnats på enkäten inte kommer att utlämnas till resp chef med mindre än att vederbörande ger sitt tillstånd till detta. Skulle en chef således vara intresserad av en medarbetares enkät kommer man först att från personalavdelningen ta kontakt med medarbetaren i fråga för att höra om han/hon tillåter att uppgifterna lämnas ut.

Det är meningen att man fortsättningsvis ska gå ut med en ny enkät varje år och då har varje medarbetare chansen att föra fram synpunkter på det han/hon finner angeläget. Har man t ex intresse av att prova på något annat jobb inom företaget ska man absolut föra fram sådana synpunkter i detta sammanhang.

utbildning

Tyska, franska, engelska

Det satsas hårt på språkutbildningen inom Bahco Ventilation. Ca 110 anställda läser f n tyska, franska eller engelska på arbetstid, vilket är ca 30 fler än under hösten.

Kursdeltagarna är fördelade på 22 grupper och liksom tidigare är det lärare från Kursverksamheten vid Uppsala Universitet som svarar för utbildningen.

Kurs i VVS AMA 72

(VVS AMA 72 = Allmän material- och arbetsbeskrivning för VVS-tekniska arbeten).

Thor Bergström leder en utbildning med 33 deltagare från montage- och serviceavdelningarna i VVS AMA 72. Den tar upp hur föreskrifterna skall tolkas och hur VVS-beskrivningar skall upprättas och läsas.

I kursmaterialet ingår studiebok med ljudkassett, "VVS AMA 72" och "VVS AMA 72 råd och anvisningar". Utbildningen sker i grupper eller enskilt i Enköping och ute på montageställena.

Tillämpning av excenterpressanvisningar

En av grupperna i kursen "tillämpning av excenterpressanvisningarna" är här i färd med att söka arrangerade fel. Före felsökningen hade kursdeltagarna fått några timmars teori-gnuggning i lektionssalen om bl a skyddsanvisningar för olika typer av

verktyg, risker för skador i samband med uppsättning och risker för skador för operatörer.

Lärare i uppsättardelen var Pekka Andersson och Jan-Erik Wesche.

Från vänster Per-Anders Bohjort, Arne Albrektsson, Jan-Erik Wesche, Olov Södergran och Raine Bodin.

Klimataggregat AEA-kylmontage

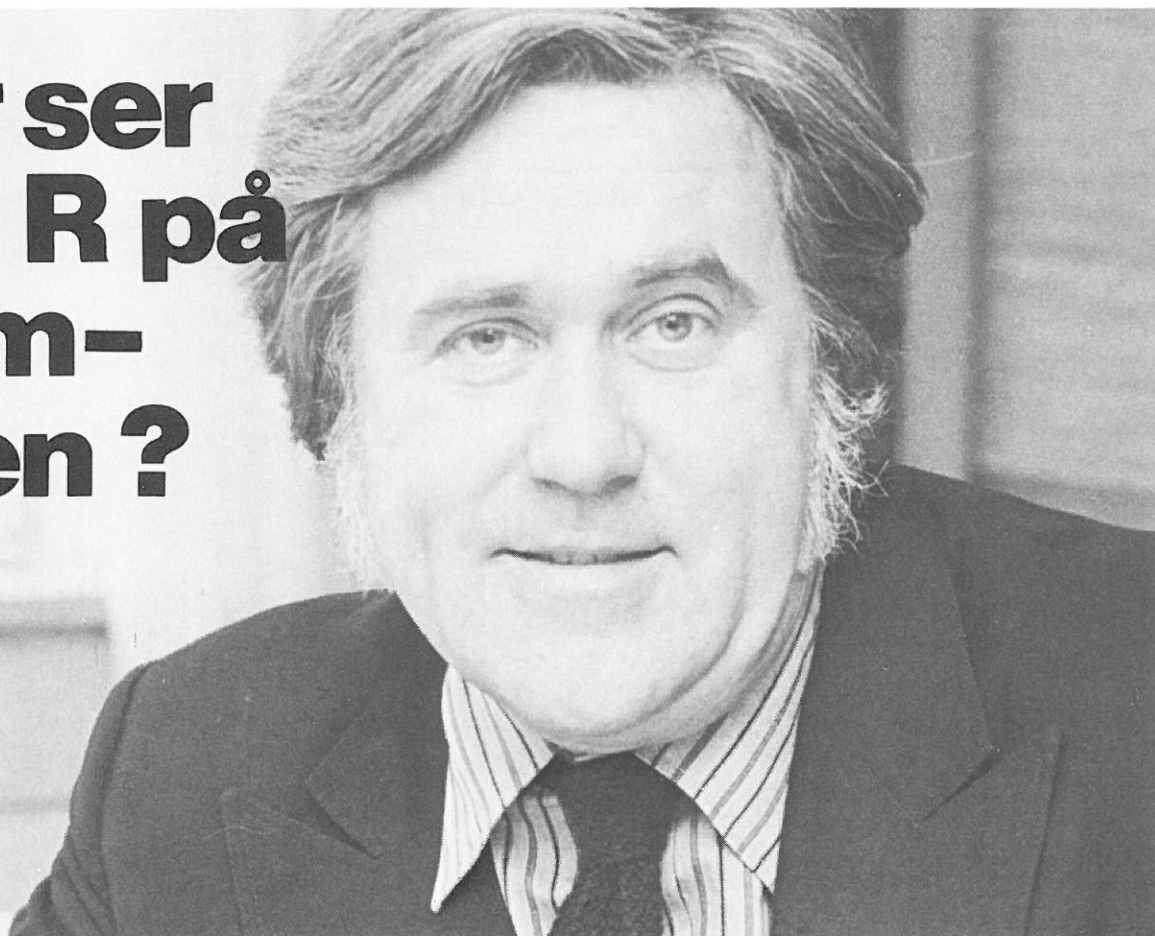
På produktions- och serviceavdelningarna pågår en kurs i AEA-kylmontage med 25 deltagare.

Kursen är uppdelad i en 42-timmars lång teoridel med utbildning i allmän

kylteknik och en 7 veckors praktisk del med service och montage-utbildning.

Torbjörn Lindblad är kursledare och lärare.

Hur ser avd R på fram- tiden ?

Fritz Lekander

Avdelning R, eller produktförsäljningen som den också kallas, är den försäljningsgren på Bahco Ventilation som sysslar med konsumentkapitalvaror (bastu, spisfläktar, duschkabiner och bilvärmare). Till verksamheten hör också försäljningen av kylaggregat för luftkonditionering i mindre lokaler och luftvärmare (byggtorkar).

Dakapo fick ett samtal med Fritz Lekander, chef för produktförsäljningen.

Hur klarade Ni förra året?

1973 var det bästa år vi någonsin haft för R. Speciellt för våra hemkomfortprodukter var 1973 ett mycket bra år med betydande överförsäljning, framförallt på exportsidan. Den svenska budgeten för kylaggregat klarade vi också medan vi, tyvärr, kunde registrera en viss underförsäljning på bilvärmare och luftvärmare. Milda vintrar i kombination med energikris är som alla förstår inget gynnsamt läge för dessa produkter. Men säsongstarten var bra även för dessa. Bilvärmarförsäljningen, t ex, står i direkt samband med bilförsäljningen och där har man noterat katastrofalt låga siffror för perioden november - januari. Självklart har vi också haft kännning av den nedgången."

Vad var mest glädjande tendens under 1973?

Introduktionen av den nya duschkabinen KVA var en stor satsning som gick bra över alla förväntningar och vi blev redan efter en kort tid marknadsledare på den produkten. En annan glädjande tendens är den mycket kraftiga återhämtning som vi gjort de senaste två åren på bastumarknaden i Sverige. Vi har fördubblat vår försäljning under den tiden och är, utan tvivel, på väg att återerövra vår marknadsledande position.

Vad var mest oroande?

En ihållande otur med vintervädret, förvärrat av en energikris, gör ju ingen människa glad precis. Men vi står väl rustade sortimentsmässigt när det gäller värmeprodukter och tror nog att vi har goda möjligheter att se framtiden an med optimism.

Hur ser Du på personalsituationen inom avd R?

När vi var som mest expansiva växte personalbehovet i en nästan alltför

snabb takt, och vi var ett tag mycket trångbodda här i Bahco Verktygs lokaler, där vi är inhyrda. Nu har vi kunnat se över våra rutiner och därmed också kunnat göra en del rationaliseringar. En följd av detta är att personalstyrkan har kunnat reduceras och på så sätt har personalbehovet för andra expansiva grenar inom Bahco Ventilation kunnat tillgodoses.

Och hur ser avd R på framtiden?

Om utvecklingen varit normal så hade vi nu befunnit oss i en högkonjunktur, och då hade det varit bäddat för idel optimistiska spådomar. Nu tror vi inte längre på högkonjunkturen och bilden är mera splittrad. Det i sin tur har gjort att vi får omprioritera målsättningarna. Men visst finns det en betydande marknad för våra produkter och vi har också den organisation och det marknadsföringskunnande som krävs för att vi skall kunna se framtiden an med optimism. Vi måste också vara beredda att utveckla nya marknader och i den andan har vi nu en man placerad i USA för att bygga upp en försäljning där. Nya, marknadsanpassade produkter måste kontinuerligt tas fram och vi måste skärpa vår marknadsföring ytterligare för att hänga med — och vinna — i konkurrensen.

dagens skyddsruta

Olycksfallsstatistiken för 1973 är nu klar. Utvecklingen är i stora drag mycket glädjande. Visserligen har antalet rapporterade olyckor ökat något både 1972 och 1973, men frånvarotiden på grund av olycksfall har minskat mycket kraftigt.

Av vidstående diagram framgår både antalet olycksfall för de tre senaste åren, och frånvarotiden i % av närvarotiden.

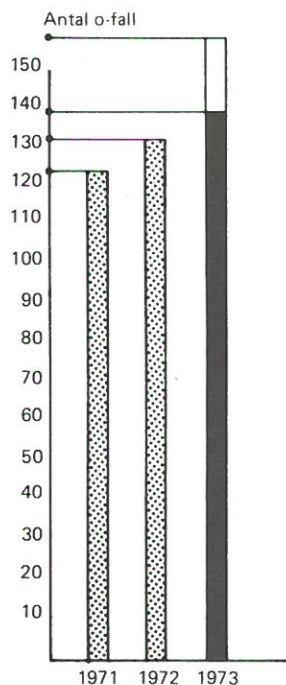
De exakta talen för frånvaro är:

1971 = 18.713,5 timmar

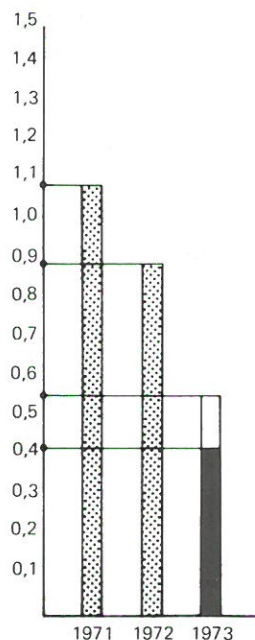
1972 = 14.936,5 timmar

1973 = 8.713,5 timmar

Att antalet rapporterade olycksfall ökat kan mycket väl bero på en förbättrad uppföljning. I flera fall under 1973 har den datastyrda frånvarostatistiken visat på olycksfall som ej blivit rapporterade. Det finns all anledning att tro, att så varit fallet också tidigare när datastatistiken inte fanns.

Frånvaro i % av närvarotid

Fyllid stapel = o-fall inträffade 1973

Ofyllid stapel = o-fall inträffade 1972, men som medfört frånvaro 1973

direkt från facket

SIF

Årsmöte

Klubbens årsmöte som avhölls i hör-salen den 12 december 1973, blev en mycket livlig tillställning med ingående och givande diskussioner om ett flertal av punkterna på dagordningen. Sedvanliga val förrättades, och inför verksamhetsåret -74 har styrelse och kommittéer följande sammansättning:

Klubbordförande: C-A Svegmar
Styrelseledamöter: Sune Berggren
Siv Eriksson
C-R Östlund
Lars Alklind
Bernt Nedar
Curt Olsson

Förhandlings-delegationen: Sune Berggren
Bernt Nedar
Gerd Rönnewing
C-A Svegmar

Företagsnämnden: L-E Löfgren
C-A Svegmar
Lars Alklind
Gerd Rönnewing

Matsalskommitten: L-E Löfgren
H Odeheim

Adjungerad: Noomi Olsson

Avdelningskontakt:

ATS Annika Haake
EK C-A Svegmar
FTDR Lars Jerstedt
IRD Kenneth Herder
KED Anders Ström
MTBA Hans Aleblad
PFA Lennart Södergran
RAC Gerhard Heinrich
SA Hans Grönlund
SMKF Jan Ekberg
TALC K E Pettersson
UP Bernt Nedar
S-ÖE C-R Östlund

Representant i Dakapos redaktions-kommitte:
Gerhard Heinrich

Barnfest

130 glada och leksugna barn med vidhängande föräldrar samlades på lördags-eftermiddagen den 12 januari i matsalen för att övervara SIF-klubbens traditionella barnfest. Deltagarna trakterades med saft och kaffe och barnen fick meta i fiskdammen. Stämningen kom snabbt i topp, och ett bejublat inslag var visningen av Kalle Anka-filmer.

Därefter fylldes dansgolvet med barn och föräldrar som dansade alla de populära ringdanslekarna kring granen, under ledning av Annelie, Tommy och Janne och till musik av Ingvar Johansson och Erik Högman.

Höjdpunkten på festen var ett besök av tomten, som efter att ha lett långdansen, delade ut gottpåsar till alla barn.

sport och motion

Bordtennissektionen - en aktiv sektion

Bordtennissektionen utgör tillsammans med bowlingsektionen de enda grenarna av Bahco IF:s verksamhet som inrymmer aktiva spelare - i den betydelsen att de deltar i det nationella seriesystemet. Bordtennisens "seniorlag" - två av spelarna, Jan Pettersson och Peter Waltersson, är endast 14 respektive 15 år gamla - har som nykomlingar i division III gjort sensation genom att hålla till på den övre halvan i serien. Jan och Peter betecknas som årets verkliga kometer inom den uppländska bordtennisen.

Klubbens reservlag, B-, C- och D-lagen, leder samtliga sina serier och juniorlaget blev distriktsmästare för andra året i rad. Riktigt lika bra gick det inte för pojklaget, som "bara" kom fyra i distriktsmästerskapen, men andralaget segrade i stället i västuppländska pojklagsserien.

Bara glada tongångar alltså även om energikrisen drabbade bordtennispe-

larna i form av inställda tävlingar och uteblivna träningstillfällen. Nu har emellertid träningen kommit igång igen, och tre kvällar i veckan är det full fart vid de fem borden i S:t Ilianshallen. Eftersom intresset och aktiviteten ökar hela tiden och utrymmet i S:t Ilianshallen börjar bli

för trångt väntar man nu bara på att det nya idrottshuset skall bli färdigt. Det kommer att ge möjlighet till mer träning och större tävlingsarrangemang.

Tre duktiga bordtenniskillar. Från vänster Jan Pettersson, Ronald Ehn och Peter Waltersson.

Medaljregn över Bahco IF:s roddsektion vid 25-årsjubileet.

Den 2 februari firade roddsektionen sitt 25-årsjubileum med ett 50-tal deltagare. Bahco IF representerades av Lars-Eric Löfgren med fru och Upplands Idrottsförbund av Tore Olsson med fru.

Från Bahco IF erhöll roddsektionen penninggåva, blommor och en kristallvas. Vasen uppsattes kommande säsong som pris för träningsflit i enlighet med huvudstyrelsens önskemål. Vidare fick roddsektionen Upplands Idrottsförbunds förtjänstmedalj i silver.

Under kvällen utdelades följande utmärkelser till medlemmarna:

Svenska Roddförbundets utmärkelse-tecken i guld - guldåran: Siv Eriksson
Svenska Roddförbundets utmärkelse-tecken i silver - silveråran: Kurt Östergren.

Svenska Roddförbundets förtjänstdiplom: Lars-Eric Löfgren, Stig Eriksson, Ove Jansson och Lars Wahlström.
Upplands Idrottsförbunds förtjänstdiplom: Stig Eriksson och Kurt Östergren.

Upplands Idrottsförbunds förtjänstmedalj i silver: Siv Eriksson.

Bahco IF:s roddsektions förtjänsttecken: Siv Eriksson - guld, Stig Eriksson, Ove Jansson och Kurt Östergren - silver samt Sören Krantz - brons.

Roddsektionens dopattest: Jan Alm,

Crister Boman, Göran Larsson, Bengt Lindblom, Stefan Lhädö, Lars Modigh och Lars-Åke Pearsson. Dopattesten erhåller den som vunnit sin första tävling.

Svenska Roddförbundets ML-märke (motions- och långfärdsmärke): Stig Eriksson. För märket erfordras tillsammans 3400 poäng = 3400 km.
Ungdomsmärket: Jan Alm, Stefan Lhädö, Lars Modigh, Lars-Åke Pearsson och Dan Thorsen. För märket fordras 225 poäng = 225 km.

Kvällen avslutades med dans även om den inte var på Bahco brygga.

Tre av många utmärkelsemottagare. Från vänster Siv Eriksson, Kurt Östergren och Stig Eriksson.

Årsmöte

höljs i januari och efter ett konstituerande sammanträde fick styrelsen följande sammansättning:

Ordf. Hans Aleblad, sekr. Stig Eriksson, kassör Siv Eriksson, v. ordf. Kurt Östergren, v. sekr. v. kassör Kerstin Hallen. Till roddchef valdes Christer Boman och till materialförvaltare Bengt Berntsson som båda även ingår som suppleanter i styrelsen. Klubbmästare är Anna-Lena Aleblad.

Träning

Alla roddintresserade är välkomna att delta i vår gymnastik måndagar kl 21.00 - 22.00 i Västerledsskolans gymnastiksal nr 1. Vi träffas dock redan kl 20.30 för en uppvärmningsrunda utomhus. Dessutom tränar vi på torsdagar kl 18.30 i "Motionscentralen", Västerledsskolan (källar-lokal i norra delen av huvudbyggnaden med ingång intill gymnastikhuset). Där får vi även hjälp med konditionstestning.

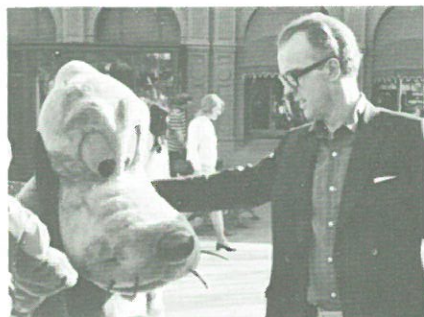
Vi hoppas på ökat deltagande, såväl manl. som kvinnl. Så snart isen lämnat Mälaren, sätter vi båtarna i sjön och då är vi väl förberedda om vi börjar bättra på vår kondition redan nu.

Vi ses!

Styrelsen

Nattlivet på Hollywood Blvd skall vi inte tala om! Vi tappade i alla fall bort Lasse Lindström, men han återfanns välbehållen.

Söndagsförmiddagen ägnades åt ett besök på Disneyland. Visst var det fantastiskt men åtminstone jag själv hade väntat mig något mer och något annorlunda.

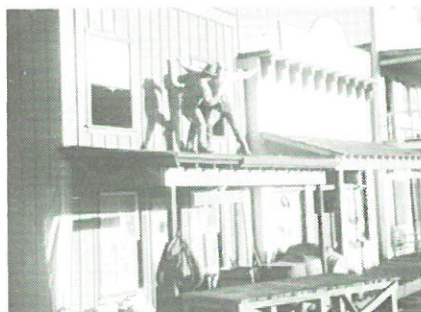
Björn M. knyter nya affärskontakter?

På söndagseftermiddagen gjordes en rundresa i Beverly Hills och nog måste filmstjärnor tjäna bra för att bo såsom de gjorde. Av busschauffören fick vi ett gratisråd, nämligen att inte gå till fots inom Beverly Hills. Man blir omedelbart gripen av polisen som en synnerligen misstänkt figur. Troligtvis duger det inte heller att köra Volkswagen där, då en sådan i jämförelse med amerikanarnas bilar mera betraktas som något skräp på gatan.

Om man gör en oförsiktig rörelse när polisen väl griper in t.ex. försöker få fram passet ur innerfickan för att legitimera sig så är risken 99% att det är det sista man gör här i livet. Och jag tror det, för i San Luis Obispo blev vi vittne till hur två poliser i polisbil stoppade en misstänkt bilist.

Och det gjordes på ett sådant effektivt sätt att den killen hade inte haft skuggan av en chans att göra poliserna illa.

På måndagen besöktes så ASHRAE-utställningen i Convention Center. Föga imponerande jämfört med Europa och Sverige men även den jämförelsen var ju intressant att göra. Vi ligger i nästan alla avseenden lika långt framme som amerikanerna. Möjligen var besöksarrangemangen bättre än vad vi normalt upplever i Europa. Jag tror att Lasse Hansson, som var utsläppt till USA på egen hand, också instämmer.

Stuntmen i aktion.

Sent på eftermiddagen samma dag ordnades en bussutflykt till Universal City. Universal är Amerikas största TV- och filmbolag. Under rundturen visades t.ex. de studios där TV-serien Columbo inspelas och artistlogerna bl.a. Lucille "Lucy Show" Balls, som var en trerumsvilla. Vi såg dessutom uppvisning av stuntmen och dresserade djur.

På tisdagsförmiddagen besöktes Frigid Coil i South El Monte. De var specialister enbart på batterier och värmeläslare. Varken produkter eller produktion var imponerande. Därtill kom att besöksarrangemangen var dåliga.

På tisdagseftermiddagen besöktes två byggplatser Security Pacific National Bank och Broadway Plaza. I bankhuset såg vi en kylkompressor som drevs av en elmotor på 5.000 hk (!!) och det ser vi ju inte så ofta eller hur? Tillhörande kyltornsflykt var ca 9 m (!!) i diameter. Det var amerikanska dimensioner det.

Tisdagskvällen ägnades åt shopping. Skoghammar köpte mer parfym av fel sort. Lindström köpte en stjärnprydd golfbag, Bjarnhagen diabolbilder och jag själv köpte ett par äkta amerikanska storrutiga byxor (för att smälta in i miljön).

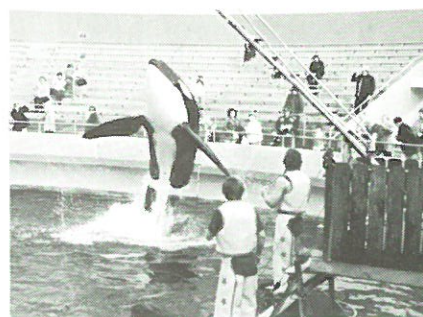

Utanför ingången till Day & Night. Fr. v Gunnar B., Björn S., Gunnar T., Björn M. och Lars L.

Tidigt på förmiddagen besöktes Day & Night – ett Carrier-företag i La Puente. Deras verkstad var ungefär lika stor som vår med ca 1.000 anställda. Deras produkter och produktion var mycket nära besläktad med vår egen. Inte heller detta besök imponerade. Automationen var högre främst beroende på smalare sortiment än vi har och därmed också längre serier. Även här var besöksarrangemangen under all kritik.

Från Day & Night gick resan till flygfältet över den intressanta stadsdelen Pasadena där folk bodde i ett varmt klimat med palmer och sånt, men där man såg de snöklädda topparna av Mojave Desert och dit man tog sig med bil på ca 1 timma.

Från Pasadena åkte vi till ett charmerande centrum, Port of Cal. Village, med massor av små butikar och restauranger just vid havet. Lunch intogs och därefter fortsatte resan till Marineland.

Marineland är ett s.k. Oceanarium, där man visar konster utförda av dresserade delfiner, valar, späckhuggare m.m.

Några av oss tyckte att det var för kort tid och för dyrt att gå in, varför en bar besöktes. Världens ledsnaste amerikan intog whiskey på whiskey för han hade slutat jobbet för tidigt och vågade inte åka hem. "So I spend some two hours here". Sedan satte han sig i bilen och åkte hem. Jag undrar vad han hade för promille.

Från bardisken hade vi en enorm utsikt över Stilla Havet och kusten ner mot San Diego. Vi lyckades få syn på några valar som gick upp för att andas. Vi blev ganska överraskade och misstänkte något fel på drinkarna men fick av bartendern det beskedet att just den här årstiden flyttade valarna söder ut och stråket gick relativt nära Californiens kust.

Så avresa.

Vi kämpade oss till de bästa platserna – som vanligt – längst fram i DC-8:an.

Ut åkte 397 kg Bahco-folk hem åkte 412 kg – inte dåligt! Mellanlandning i Seattle för passkontroll och tax free shopping. Kan Ni tänka Er att "försiktige" Bjarnhagen handlade så att han fick lov att låna pengar!

Natt på planet. Middag serverades omkring kl. 24.00. Taskig sömn. Frukost kl. 07.00 (amerikansk tid) i höjd med Island och två timmar senare landade vi på Kastrup. Klockan var då 17.00 (europeisk tid). Den kortaste dagen i mitt liv!

Begagnade bilar fanns det gott om!

Om jag nu skulle berätta om de problem vi hade med Bjarnhagens bagage i Köpenhamn skulle historien bli för lång.

G Tengdahl